

0+

"Поро пиалан улыт яндар шўман-влак:
нуно Юмым ужыт" (Мф. 5:8).

2013 ий март
годсек лектеш.

ШўМ-ЧОН ИЗОЛЫК

МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ 1-ше (117) №, 2023 ий январь

Йошкар-Оласе да Марий Элысе Высокопреосвященнейший митрополит Иоаннын благословитлымыже почеш

ЙОШКАР-ОЛА ДЕН МАРИЙ ЭЛЫН МИТРОПОЛИТШЕ ИОАННЫН РОШТО САЛАМЛЫМАШЫЖЕ

«Христос Шочеш! – Чапландарыза Тудым!»
Шерге ача, иза-шольо ден
ака-шўжар-шамыч!!

Юмын Эргын мландымбак толмо священный кечым вашлийме годым ме духовный куан дене темына. «Христос Шочеш! – Чапландарыза!» манын, Святой Черке эше пайрем деч ончычак мураш тўналеш, а Иисус Азан Шочмо священный йўдым поснак йывыртен йўклана. Юмын айдемын кап дене мландымбак толмыжо – тўнямбалысе илышыште, айдеме тукумын историйыштыже эре лийше событий, мемнан утаралтмашын рўдыжō. Юмын Эрге тўня тўналтыш годсек Ача Юмо деч шочеш. Юмын ойырен налме Ёдыр Мария гоч шочмыж семын Тудо кажне ўшаныше енын шўмыштыжō шочын кертеш. Тидлан мыланна шке чоннам почман да уш-акылнам Тудын велыш савырыман.

Христосын Иудейысе Вифлеемыште кок тўжем ий утла ончыч Шочмыжо мыланна тачат чот лишыл да чоннам утарыше. Садлан кōра тидым Святой Черке тыге йывыртен мокта, а мемнан шўмна ты священный йўдым куанен юарла. Ёдыр таче Эре Улшмы шочыкта, Эре Улшо Юмо таче Аза лиеш, да тўня шке Утарышыжым ужеш.

Умбакеже - 2-шо лаштыкыште

Христос Шочмо дене тўнялан Ача Юмо, Эрге Юмо да Святой Шўлыш улмо почылтын. Тыге илышыште, айдеме тукумын пўрымашыштыже, айдемын мландымбаке молан толмыжым умылымаште у волгыдо волгалтын. Юмын Эргын капым налмыже мыланна Святой Евхаристий Таинствыште Пырчесым подылмо гоч Юмо дене ушнаш йўным пуэн, вет ме кўргышкына Христосын Капшым налына да Тудын Илышым пуышо Вўржым подылына.

Шке Эргыжым капаным ыштен, Тудым мландымбаке колтымо дене Юмо мыланна мынар порылыкым пуэн, тидым тичмашын каласен шукташ ок лий. Молан вара южо енге але мартеат Тудым ынеж шотло? Тыште эн тўнжў – айдемын його да шонен моштыдымо улмыжо. Мыланна шке ушна да шўмна дене Шочшо Христос Азам ўндак керташ манын, таче Святой Черке шке шочшыжо-влакым храмыш – Вифлеемысе курыкпомышыш – ўжеш. Но чыланак мо тидым колыт да шуктат? Ты священней йўдым кузе тўня ожно мален, кызытат тугак мала, вет тудо осаллык дене темын. Тўнялан тынысым кондышо Христос тышке курымла да кугу кумдыкла гоч толеш, Шкенжым пуа да ег-шамычын ушым шындымыштым чытенак вуча. Юмо Азан пуымо тыныс Святой Руш мландыш пўртылеш манын, меат чот вучена.

Шочшо Христос Азалан вуй саваш тунам Вифлеемыш шукынжак толын кертын огытыл. Тыгай пиалже эн ончыч тыглай кўтўчў-влаклан логалын. Нуно Пылпомыш гыч колтымо Суксошамычым ужыныт да Юмын Эрге шочмо нерген поро уверым налыныт, Тудын толмо дене уло тўнялан куан лийшашым паленыт.

Каваште ужмо шўдырын вўдымыжў почеш Христос Аза деке эрвелым кум мудреч толын, Тудлан тўрлў пўлекым конден. Юмын чыныш да

курымаш илышыш пуртышо ты шўдырым Господь мыланнат пуэн, вет тиде шўдыр – православный ўшанымаш. Тек тудо кызытат мемнам вўда да Капым налше Юмын шерчаж дек конда.

Господь дене ушнымаште, кугун пагалыме ача, йўратыме иза-шольо ден ака-шўжар-шамыч! Христос Шочмо кугу пайрем да Господьын порылыкшым кондышо У ий дене тендам уло кумылын саламлем!

Капым налше Христос Утарыше мемнам Юмын уш-акыл волгыдыж дене волгалтарыже, ўшанымашнам пенгыдемдыже. Тиде ўшанымаш мыланна илышыште вашлиялтше нелылыкым сенаш куатым пуыжо, Юмодеке кайыме корнынам шўдыр семын волгалтарыже, мландымбалысе шортмо вер гыч мемнам Пылпомышысо Кугыжанышын куанышкыже намиен шуктыжо!

Христосын Шочмыжо,
2022/2023 ий,
Йошкар-Ола

Христос Шочмо лўмеш
Тропарь, 4-ше сем

Мемнан Христос Юмына, Тыйын шочмет дене калыклан чын палымаш волгалтын: шўдырым палыше-шамыч кече лекмаш могыр гыч кўшычын пален, шўдыр дене Тыланет, чынын Кечылан, тунам кумалаш тунемыныт.
Тау Тыланет, Юмо.

Кондак, 3-шо сем

Таче Ёдыр курым дечат ожно Улшым шочыкта. Лишкыжат мяш лийдымылан мланде курыкпомышто верым пуа; суксо-влак кўтўчў-шамыч дене пырля Юмым моктат, кугу ушан айдеме-шамыч шўдыр почеш мият: курымак улшо Юмо, изи Аза лийын, мемнан верчна шочын.

ВОЛЖСК ДЕН ШЕРНУРЫН ЕПИСКОПШО ФЕОФАНЫН РОШТО САЛАМЛЫМАШЫЖЕ

«Пылпомышто Суксо-влак йўкланат, ег-шамыч таче куанат: Утарыше Господь Вифлеемыште Шочмылан чыла чонан йывырта: вет идолын шояже ынде пытен, да Христос курымеш кугыжа лийын».

(Пайрем деч ончычсо литиян стихырыже)

Господь дене ушнымаште, кугун пагалыме чыла ача, инок ден инокиня-влак, Юмын йоратыше мирян, шерге иза-шольо ден акаш-шамыч!

Господь Юмо да Утарыше Иисус Христосын кап дене Шочмо чапле пайрем дене тендам чон гыч лекше куатле шижмаш да келге духовный йывыртмаш дене саламлем!

Тидын деч кугу событий тўня тўнгалтыш годсек лийын огыл! Орат веле: ужмо да ужаш лийдыме тўням, Пылпомыш ден мландым Шке ик Шомакше дене ыштыше, чыла тидым темыше Господь Юмо Шкенжым тынар чот ўнгышемден. Порылан пўралтше нарашта Ёдыр Мария деч капым налын, курык помышеш шочын да вийдыме изи Аза семын вольык шерчаш пышталтын. Тудо мемнам утарышаш верч мландымбаке Шке кумылын толын. Лум гай ош куэм дене вўдыл пыштыме Аза Шке куатле Волгыдыжым Эн яндар Ёдыр Мария, праведный Иосиф да лишнак шогышо вольык ўмбакаш шара.

Илышыште вашлиялтше чыла нелылыкым сенген кертмыже кажне еглан духовно кушкеш полша. Властьым йоратымаш, кугешнымаш деч айдеме коранже, ўмбакаше Юмын пыштыме ыресым йоратен нумалаш тунемже манын, ег-шамычлан примерым Христос Шке ончыктен.

Господь Иисус Христосын Шочмыжым пайремлыме кечылаште Святой Черке мемнам тыге туныкта: пашана да шонымашна поро, кумалмына куанле да Юмылан таум ыштыме шўлышан лийышт. Христос Шочмо йўдым Суксо-

шамыч уло сандалыклан йывыртен увертареныт: «Юмылан кўшнў чап лийже! Мландымбалне тыныслык, ег-влак дене Юмын поро кумылжо!» (Лк. 2:14). Мемнанат Рошто годсо молитвана раш йонгалтше да Суксо-шамычын моктымашкышт ушныжо.

Ты пайрем мемнам адак ўшанымаш, ўшанен вучымаш да йоратымаш дене тема. Кок тўжем утла ий ончыч Господь Иисус Христос капым Эн яндар Ёдыр Мария деч налын (1 Тим. 3, 16). Вет Юмын капан лиймыже – тиде кугу тайне. Тудо мыланна Курымаш Илышыш, чын ден порылык сенымашке корным почын. Юмын капан лиймыже – уло айдеме тукымлан Юмын эн чапле пўлекше. Христосым йоратымына дене ме Тудын порылыкшо, куатше, чапше, Тудын чынже да йоратымашыж деке ушнена.

Вифлеемысе шўдыр тачат мемнам мландымбалысе шыгыр корныла гоч Юмын курымашлык Кугыжанышышкыже вўден нангая. Тидлан да мемнам чот чаманымыжлан, утарымашыже умбакыжат ўрыктарышын шуйнымылан ме Юмылан эре таум ыштышаш улына. Илыш корныштына чын ден ўшан эре пеленна лийышт. «Ачамын суапландарымыже-влак, толза. Тўням ыштыме годымак тыланда ямдылыме Кугыжанышым те кызыт наследник семын налза» (Мф. 25, 34) манын, Христосын сўрымыжў мемнан илышнан цельышкыже савырныже, тидлан ме уло чон дене тыршышаш улына.

Христос Аза Шочмо лўмеш Господь мемнан шўмышкына тыныслыкым да тичмаш куаным колтыжо, кужу да поро илышлан тазалыкым пуыжо!

Христосын Шочмыжо,
2022/2023 ий,
Волжск ола.

ГОСПОДЬ ТЕНДАМ СУАПЛЕ ПАШАЛАН ОЙЫРЕН НАЛЫН

Йошкар-Олан да Марий Элын епархийже пелен Святой преподобномученице кугу княгине Елисавета Феодоровна лүмеш сестричествым почмылан тений 25 ий темын.

Тыгай чапле юбилейлан пөлеклалтше пайрем 12 декабрьште Йошкар-Оласе Православий рүдериште эртен. Тысе храм преподобномученице Елисавета лүмешак. Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн ончыч тушто тауштымо молебным служитлен. Владыкалан служитлаш протоиерей Сергей Поглазов, милосердий шўжар-шамычын духовникше иерей Константин Домрачев, иерей Александр Староверов ден протоиерей Михаил Козловский полшеныт. Черке мурым милосердий шўжар-шамычын хоржо мурен, тудым регент Елена Яровикова вуйлата.

Владыка Иоанн тыге тунуктен ойлен:

– *Господь Шке кугу чаманымашыжым мыланна 25 ий ончыкта. Куан кумыл дене, пырля погынен, таче Тудлан таум ыштена, тидланат Тудын поро эрыкше лийын. Господь каласен: «Мый дечем посна нимомат ыштен огыда керт». Тендан шуктен шогымо суапле пашалан тиде шомак поснак келшен толеш. Польшдам вучышо-шамычлан служитлаш Господь тендам Шке ойырен налын. Тидым тыге умылаш кўлеш: ме огыл нунылан чаманымашым ончыктена, а Господь нунын гоч мыланна порылыкым ышта. Ен-шамычым мо верч судитлымыжым Господь арам огыл ончылгоч почын. Кō ойган егым лыпландарен, чара улшым чиктен, шужышым пукшен, йўмō шуман егым йўктен, эмлымверыш але казаматыш полшаш миен, а кō нимогай порым ыштен огыл – тидым шотыш налеш. Айдемын шўмыштыжō йōратымаш уло але уке, Юмо тидым сайын пала. Сандене лўмжылан веле огыл, а тыршенак служитлыман, лишыл еглан шўмым почман.*

Нине нужна, черле, орланыше ен-шамыч гоч мемнан дека Господь Шке толеш да шўмнам терга, Тудын кўштымашыже-шамычым кузерак шуктымынам эскера. Черле да шонго-влак пеш кычалтылше лийын кертыт, нуным чыташ неле. А паледа, молан черле-влак тыгай улыт? Ойго да чер гоч айдемын шўмжō эрыкталтеш, тудо вашке шижын моштышо лиеш. Полшаш мийыше ег кугешнаш йōратыше да чытамсыр гын, нуно тидым вашке шижыт. Тунам нунын кычалтылмышт гоч мемнан могай улмына почылтеш, шке койыш-шоктышнам кузе вашталташ кўлмым пален налына. Господьын ўшанен пуымо пашам Юмым моктен, лўдын да шекланен ыштыман. Полшаш ойырымо егын шўмыштыжō ме могай шижмашым кодена, тидым шотыш налын, Господь мемнам судитлаш тўналеш.

Святитель Лука Крымский манмыла, мемнан кидна Господьын чаманыше кидышкыже савырнышаш. Черле да шонго ег дека пешкыде шўм да кугешныме кумыл дене мийыме деч мемнам

Юмо аралыже. Шкем кўшкё шынден ыштыме паша айдемым пытымашке нангая. Господь мемнам иктылан гына туныктыжо ыле: ўмыр мучашна марте Тудлан ўшанле лияш, чылажланат Тудлан таум ышташ! Таум ыштен моштышо шочшым Ача ок наказатле. Ачан кумылжым палыше шочшо эре кўлеш семын ышта, вес семын ышташ ушышкыжат ок воч. Пылпомышто мемнан верч кумал шогышо преподобномученице Елисаветан сёрвалымыж дене Господь мемнам Шкаланже йёршыш ыштыже, ўшанен пуымо пашажым кўлеш семын шукташ туныктыжо.

Молебен деч вара актовый залыште пайрем шуйнен, тушто пеш шуко уна лийын. Милосердий шўжар-шамычын куаныштым пайлаш родотукумышт, епархийысе түрлө пөлкан пашаенгышт, Йошкар-Оласе да Медведево посёлкысо храмла гыч священнослужитель ден прихожан-шамыч толыныт. Благовещенский соборыш кумалаш кошто сонгыра ең-влакын общиныштан сурдопереводым Михаил Виногоров ыштен.

Сестричествын 25 ий жапыште шуктымо пашаж нерген «Вашталтмаш» («Преображение») студийын ямдылыме фильмым ончыныт. Кугун пагалыме уна-влак, Марий Элыште да Йошкар-Олаште түрлө кўкшытан вуйлатыше-шамыч: Марина Панькова, Марина Кожевникова, Виктор Кузнецов, Леонид Рыжков – милосердий шўжар-шамычын пашаштым кўкшын аклен, шуко поро тыланымашым ойленыт.

Чапле юбилей лўмеш шукуштым владыка Иоанн награде дене палемден. Марий епископ священномученик Леонидын медальжым Православий рўдер вуйлатыше протоиерей Сергей (Поглазов), милосердий шўжар-влакын кугыракышт Г.А. Ефремова да тудын польш-калышыже-влак Г.В. Чулкова ден Т.Е. Мороз сулен налыныт.

Архиерей грамот дене Л.И. Ямбердова, Т.М. Протасова, Г.Н. Иванова-Ямаева, М.К. Журавлева, Т.В. Герасимова палемдалтыныт.

Владыка шкенжын Тауштымашан серышыжым милосердий шўжар-влак Е.А. Леухиналан, И.Н. Кандаковалан, Т.И. Волхонскаялан, С.П. Грищенковалан, К.А. Чайкиналан кучыктен. Тыгай суапле пашаш ушнышо кажне ўдырамашын лўмжым тичмашын каласыме шуэш, вет нунын польшыштым вучышо еңже ий еда ешаралтеш, шуко еңын ўмыр мучашысе тыныслыкше нунын кидыште. Владыка Иоаннын духовный польшыжым чот аклен, милосердий шўжар-влак тудлан Юмын Аван «Троеручице» иконыжым пөлекленыт.

Концертым Марий самырык театрын актрисыже Любовь Купсольцева ден М. Шкетан лўмеш Марий национальный драме театрын артистше Алексей Тетерин вўденыт. Милосердий шўжар-шамыч эше регент Лариса Максимован вуйлатыме хорыш коштыт. Ты ганат нуно шке мастарлыкштым ончыктышт. Ончышо-влакым Лидия Старикова, Ирина Кубекова, Галина Иванова-Ямаева ден Алексей Ильинын ямдылыме номерышт куандарышт. Тыгай кугу пайремым сорастараш чапланыше артист-влак: Зоя Берникова, Иван Смирнов, Иван Соловьев, Марина Почтенева, Лилия Алексеева – толыныт. Концертым регент Любовь Торощинан вуйлатыме миссионер хор марий муро-влак дене мучашлен.

Православий рўдерысе кочмыверыште чылаштым пайрем сий вучен. Туштат эше шукуштан социальный отдел деч Тауштымашан серышым кучыктеныт.

Марий митрополийын пресс-службыжо

ЧАКМАРИЙ ЧЕРКЫШТЕ – ВУЧЫМО УНА

11 декабрь кечын Провой кундем Чакмарий селасе Святой Троице лумеш черкын омсаже пеш эр почылтын: шуко түрлө йылме дене мутланыше уна-влакым вучен.

Таче тиде черкыште кугу пайрем: Йошкар-Олан да Марий Элын митрополитше Иоанн Литургийым эртараш толеш.

Шоныдымын-вучыдымын игече вашталт каен. Эр йўдымак кава гыч лум йоршан йўр йўрын. Йолгорно лум дене петырнен, а тудын йымалныже эшеат яклака ий шылын. Уремыште ошкылшо ег яклештылын, тудын ўмбал вургемжым ночно лум нортен, вичкыж ий дене леведын. Чурийжымат йўран мардеж чевертен, коштарен, шинчалан ончалаш мешаен. Тыгай игече Юмылан ўшаныше-влаклан лўдыкшў лийын огыл, калык черкыш вашкен. Черкыш коштшо егым нимо чактарен огеш керт. Тачат тыгак лийын. Шуко калык погынен: изи, кугу, марий, руш, чуваш. Чылаштымат Кугу Юмын лўмжў конден.

Владыкалан Литургийым служитлаш черкын настоятельже иерей Михаил Репин ачана полышкален.

Иктеш чумырген, Юмын сўрвален кумалмашке Юмо Шке благодатьшым колта. Владыкан Евангелий почеш туныктен ойлымыжо кажне айдемын шўмыш шынген пурен. Чылажымат кўкшын аклаш кўлеш. Литургий деч вара уло-уке калык Чакмарий школысо кочмыверыш каен. Школ директор В.Г. Кашков шокшын вашлийын. Тиде школын тунемшыже-влак усталыкыштым ончыктен, поро концерт дене кугу унам кумыланденыт. Изи ўдырын мурыжо кугыен-влакын шинчавўдыштым луктын.

Мучашлан митрополит Иоанн чылаштан таум каласен да сай духовный наставленийым пуэн, благословитлен чеверласен. Меже, шоген кодшо калык, «Достойно есть» молитвам мурен, кидым рўзен, порын ужатен колтен улына. Тау Юмылан.

Серафима КОРНИЛОВА

ЭН ЛИШЫЛ АЙДЕМЕ – АВА

Иўледўр кыдалаш школышто авалан пўлеклалтше Марий кас эртен. Тиде пайремыште шуко муро, почеламут эн лишыл, эн поро, эн йўратыме айдемылан, авалан, йонгалтын. Йоча-влак дене пырля туныктышо коллектив да Йўледўр селасе черкын настоятельже иерей Матфей молитвам муреныт. Тидыже каснам эше чотрак сўрастарен.

Тыгак тунемше-влак коклаште почеламутым сылнын лудмо конкурс эртен. Лудшо коклаште мыят лийынам да кокымшо верым налынам. Тиде сылне пайремыш ава-влакым ўжынна. Нуно икшывыштым куанен онченыт, кунамже шинчавўдыштат лектын. Тиде кас чылалан келшен.

Тау, авай. Тый огыл гын, мый ом лий ыле. Аваем, мый тыйым моткоч чот йўратем да пагалем.

Ксения МАЛИНИНА,
Кужэnger район

МОНДАШ ЛИЙДЫМЕ ВАШЛИЙМАШ

Епископ Феофан 12 декабрьште Кугу Порат школын 8-11-ше класслаштыже тунемше-влак дене вашлийын.

Владыкан туныктен ойлымыжым колыштын, кажне ўдыр-рвезе шкаланже иктешлымашым ыштен. Шке шонымашыжым 11-ше классыште тунемше Е. Желтухина почын: «Таче мемнан школышто мондаш лийдыме вашлиймаш эртыш. Епископ Феофан мыйын ылышым кузе умылымемым йӱршеш савырале. Шонем, ушешем тиде ўмырешлан коदेश. Владыка мыланна язык, тудын кушеч лектын шогымыжо, могай кышам чонешна коден кертмыже нерген каласкалыш. Ме языкын ушнам кузе вашталтымыжым пален нална. Кажне еҥ языкан, языкдыме нигӱ уке.

Мом ыштыман? Тыште кок корно гына. Иктыже – шке ылышым йӱрдымыш, тамыкыш савыраш, кунам айдеме шке языкше гыч лекташ йӱным ок му, тыгай годым тудым пуйто тўтыра

Волжск олесе 29-ше №-ан йочасадыш 15 декабрьште республикысе йочасада гыч вуйлатыше-влак семинарыш погыненыт. Нунын дене вашлийын мутланаш Волжск ден Шернурын епископшо Феофан миен.

Ончыч Юмын Аван «Герондисса» иконыжын (ты юмогам вес семын эше «Старица» маныт) пайремже дене саламлен. Ты образын Святой Афон Курыкысо Пантократор монастырыште аралалтмыж нерген каласкален да туддене кылдалтше ӱрыктарыше историй-влак дене палдарен.

Епископ Феофан йочасад вуйлатыше-влаклан поро пашаштышт – икшывым ончен куштымаштышт – Юмын полышыжым тыланен да тыге туныктен ойлен:

– Святой Русьыштына йоча-влак ушан-шотан кушкышт манын, эн ончыч ме шке нунылан примерым ончыктышаш улына. Богословийын профессоржо Алексей Ильич Осипов манмыла, йоча изи суксо лийже манын шонет гын, шкеже изи дьявол лияш огеш кўл. Кызыт ме йочалан чыла шотыштат сай лийже манын тыршена, мом йодмыжым чыла шуктена. Уке гын икшыве Йўдвел элласе семын ачаж ден аваже ўмбаке кугыжаныш

авалта. Тиде корно чоным колымашыш конда.

А вес корныжо – шке йонгылышым умылен, чын иктешлымашым ышташ да языкым касараш. Касараш уло чоным почын, тунам Юмо мемнам проститла. Тиде огыл мо мыланна чон ласкалык? Корным шке ойырен налза.

Владыка дене тиде вашлиймаш тунемше-влаккан моткоч пайдале ыле, вет кажныжат шкаланже кўлешан урокым нале».

Умбакеже владыка туныктышо-влак дене мутланен. Тудо языкын Юмын пуымым локтылмыжым, мландыш толмыжым да айдемылан ойгым, йӱсым кондымыжым раш почын пуэн. Владыка Феофан туныктышо-влакын пашаштым благословитлен да кажнылан шўмыштӱ чон ласкалыкым тыланен, вет тудыжо мемнан ылышыште тўн духовный поянлык.

Людмила ТОМЦЕВА

ПАШАДА ПОРО САСКАМ ПУЫЖО

органлашке вуйым шийын кертеш. Йоча кызыт шкенжым изи юмылан, а ачаж ден аважым куллан шотла. Но мемнан элыште тыге лийшаш огыл, ме йочам православный шўлышеш куштышаш, тудын чонышкыжо Христос йӱратымашым пуртышаш улына. Чоныштыжо йӱратымаш ила гын, икшыве ачаж ден аваж деч кўчаш огыл, а нунын верч тургыжланаш тўналеш. Да тыгак йыр улшо еҥ-влакланат кертмыж семын полшаш тырша. Тудо ылышыштыже мо ышталтеш, чылажымат Юмын пуымо семын вашлиеш.

Ме таче Российын ончыкылык калыкшым куштена. Могай тудо лиеш: икоян мо, Шочмо элже верч тургыжланыше мо? Святой Русьын ончыкылыкшо мемнан кидыште. Тек тендан воспитанникда-шамыч Ачамландын чын эргыж ден ўдыржӱ лийыт, тендан пашада поро саскам пуыжо. Тыланда Юмын суапландарыма-шыже лийже!

Вашлиймаш шарнымашеш кодшо манын, семинарын кажне участникшылан владыка Феофан духовный книга пӱлеклен.

СЕРАФИМ АЧАНАН СВЯТОЙ КАПШЫМ КОКЫМШО ГАНА МУМО НЕРГЕН

Религий историйын Ленинградысе тоштерже Совет власть жапыште Казанский соборышто верланен. Ленинград ден Новгородын митрополитше Алексей (вара Патриарх лийын) 1987 ийыште ты тоштерын директоржо С.А. Кучинский дене чыла святой мощым Черкылан пуымо шотышто кутырен келшен. Тунам ятыр святынным пуэныт. Пытартышлан Соловкисе преподобный-шамычын мощыштым пörтылтмө годым Станислав Алексеевич каласен: «Музей фондышто улшо чыла святой мощым тыланда пуэнна, иконылаште гына кодыныт, нунымат Руш Черкылан пörтылтена».

Преподобный Серафим Саровскийын святой капше тоштерыште улмо нерген нимогай документ лийын огыл, ик пашаенгат нимом пален огыл. Но Юмын эрыкше вучыдымын почылтын. 1990 ий ноябрь тунгалтыште ик хранилищыште 1,5 метр кужытан куэм мешакым верештыныт. Көргыштыжө иктаж пörтарвер манын, але марте тудым терген огытыл улмаш. Ты гана тоштерын пашаенже Е.М. Лучшев куэм ургышым рончаш темлен. Изиш рончен ончырак, тушто мощо улмым умыленыт да Патриарх Алексей II-лан увертареныт. Тудыжо преподобный Серафим Саровскийын святой мощыжо шотышто архив документым муаш да кызыт мумо мощо дене тагастараш күштен. Санкт-Петербургыш каяш Истрын архиепископшо Арсений ден Тамбов ден Мичуринскын архиепископшо Евгенийым благословитлен.

Чылажымат Патриархын күштымыж семынак ыштеныт. Марле ден мамык коклаште святойын тичмашын аралалтше мощыжо киен, ошалге үпшө ден пондашыже йошкаргырак тусым налыныт. Святойын мощыж деке толшо-шамычлан пагален шупшалаш лийже манын, вуйыш чиктыме скуфьяштыже пүчкын лукмо рож улмаш. Онгысо вүргене ыресше ший оратан (оправан) лийын. Онгышто кийыше кидыштыже – священникын поручыжо да ош атлас гыч ургымо пижерге. Ик пижергыштыже шörтнө шүртө дене «Преподобный отче Серафиме» манын түрлымө, весыштыже – «Моли Бога о нас». Тидым ужмеке, чыланат умыленыт – тиде Руш Черкын XX курымысо историйыштыже лийше кугу событий! 1903 ийыште мумо архив документ дене тагастарымеке, чылажат эше сайынак рашемын.

Святойын капшым Культур министерстве гыч Руш черкылан пуымо нерген документым 1991

ий 10 январь марте ямдылен шуктеныт. Тиде жапыште мощым пышташ ракам ыштеныт, у облаченийым ургеныт, чылажымат святитленыт. Акафистым лудын, мощын чыла ужашыжым ончыч святой вүд дене шүалтеныт, вара Господьын Шүгарже гыч кондымо священный елейым йыгеныт.

Эрлашыжым Казанский соборыш Святейший Патриарх да шуко архиерей толыныт, преподобный Серафимлан молебным эртареныт, мощым пуымо шотышто актым пенгыдемденыт. Музей директор С. А. Кучинский тунам Серафим Саровскийын öрыктарыше юмонажым Святейший Патриархлан пöлеклен. Иконо плащанице семын возымо лийын – тушто преподобный Серафим шинчам кумен кия, кидше – онгыштыжо. Иконысо изирак лакрылаште святыне-шамыч лийыныт: вуй үмбалныже – святойын үпшө, он тураште – мощын ужашыже, йол йымалныже – йолчием ужашыже; шола вельыште, мантийыште, – вургемже гыч ластык.

Вара, моторын сöрастарыме машинаш пыштен, святой капым Александро-Невский лаврыш нангаеныт. Тушто погынышо калык куанен мураш тунгалын: «Поро пиалан улметым котена, Юмылан йөршө Серафим ачана, тыйым пагален шарнена, вет тый монах-влакым виктарыше да суксо-влак дене мутланыше улат». Пöлеклыме юмона дене Патриарх калыкым да олам ныл вельыш ыресла благословитлен. Тыгодым лаврын чанже-шамыч йывыртен йүкланаш тунгалыныт, чаг йүк да калыкын мурымо сем почеш преподобный Серафимын святой мощыжым Троицкий соборыш пуртеныт.

Александро-Невский лаврыште святой мощым Петербургысо поро пиалан Ксения аванан кечыже, 24 январь/6 февраль, марте араленыт. Ты жапыште собор эр гыч кас марте эре тич темше лийын. Вара святой капым поезд дене Москош, тушечын машина дене Вознесенск (Ногинск), Орехово-Зуево, Владимир, Боголюбково, Нижний Новгород да Арзамас гоч Дивеевыш кондыныт, чыла вере йывыртен вашлийыныт.

Свято-Троицкий Серафимо-Дивеевский монастырьыш 30 июль кастене толын шуыныт. Тыште крестный ход дене обительын Святой капкаже воктене вашлийыныт. Серафим ача колымыж деч ончыч Прасковья Семеновна Мелюковалан сортам пуэн коден улмаш. Тиде сорта 160 наре ий жапыште кид кыч кидыш куснен толын. Пытартышлан тудым Дивеевысе схимонахиня Маргарита (Лахтионова) арален. Святой мощым вашлийме годым озажын сортажым чүктеныт. Тыгак батюшкан шапашыж гыч изишак ладын аралалт кодын улмаш. Троицкий собор ончылно улшо площадьыште Патриарх Алексей II тиде ладын дене икымше молебным служитлен.

А.А. Мацукевичын «Преподобный Серафим Саровский» книгаж гыч күчыкемден ямдылыме. (М., «Олма-пресс», 2004 г. Второе обретение мощей Преподобного).

ЙӖРАТЫМЕ ПЕЛАШ САЙЛАН ШКЕ ТУНЕМЕШ

Афонисо старец Гавриил Карейский
Акаласен: «Еш илышын эн кугу тушманже
– шкем гына йӖратымаш (эгоизм). Еш илышын
эн кугу тайныже – проститлен моштымаш.
Пелашым туныктыман огыл, а йӖратыман, тунам
чыла сайлан тудо шке тунемеш. Пелашетым
огыл, а шкендым шке вашталтен кертат гын, еш
илышыштыда эн сай лектыш лиеш».

Еш илыш шотышто шонкален, протоиерей Федор Бородин тыге ойла:

– Кызытсе илышын ойыртемеже нерген шукерте огыл мыланем тыге умылтарышт. «Пӧръен пушенгым шындышаш, пӧртым чоңышаш да эргым ончен куштышаш» манын, ожно ойленят гын, кызыт пӧръен вашталтын. Тудо пушенгым шында гынат, кӧ вӱдым опташ тӱналме нерген ок шоналте, пӧртым чоңа гынат, кӧ тудым эрыкташ тӱналеш – тудлан садиктак, эргым шочыкта гынат, кӧ тудым ончен кушта – тидын верч чоңо ок коршто. Йырым-йырна ончалына гын, мом каласен кертына? Кызыт шке ешыже да шочшыж-влак верч чыла чытен лекташ шонышо пӧръен шуко мо? Йоча-шамыч ынышт орлане манын, ватын уда койышыжым чыташ иктажше ямде мо? Молан пӧръен шке ешыжым пеш куштылгын коден кая? Чыланат тудын йыр огыт пӧрд гын, вес вере сайрак верым муаш шона гын веле? Вес ӱдырамаш ик жап йырже пӧрдеш, вара тудат шке койышыжым ончыкта. Ешын негызше да энгертышыже лияш, тудын пиалже верч тыршаш шоныдымо пӧръен шкежат ни гунам пиалан ок лий. Кажне пӧръен ик чыным умылышаш – шке еш да шочшо-влак верч тудлан Юмо ончылно мутым кучаш логалеш.

Шочмыж годым айдемылан Юмын тӱс пуалтын. Ужар кушкыл асфальтым шӱтен лекме семын тиде тӱс вучыдымын шкеак палдырна. Тыге лийже манын, шке чонетым яндарын кучаш тыршыман. Теве мыйын йӖратыме пелашем изи годсек тулык кушкын, тудым коваж ден чӱчӱжӧ ончен куштеныт, сандене тичмаш еш илыш

примерым ужын огыл. Нӧргӧ капкылан пелашем ден когыньнан кызыт куд эргына да ик ӱдырна уло. Кажныже чиктен шогалтыме, пукшымо, уш-акылжым сотемдарыме. Эн тӱнжӧ – ешыште кажныже йӖратыме улмыжым шижеш. Тыште эн кугу надырже – пелашемын. Кунам тунем шуын, кучеч чыла тидым налын?

Кунам айдеме Христос деке толеш, моштымашым Христос пуа. Кажне ешыште ача-аван шке порышо уло, Юмо тудым шукертак пуэн. Тидлан лӱмын тунуктен огытылгынат, Юмо деч сӧрвален йодман, тунам чыла поро моштымаш пуалтеш.

Ешыште южгунам вес нелылыкат лектын кертеш. Самырык ег ешым пога, а шочмо аваже у шешкым чытен ок керт, тудын ваштареш «кучедалаш» тӱналеш. Ава южгунам шкежат ок умыло, молан тидым ышта? Тыгай годым эргылан кузелийман? Ава туп шенгелне илаш тунемше эрге ава велыш шогал кертеш, а весе гын, мӧнгешла, шке пелашыжым колыштын, ава ваштареш кая. Тыгай вашпижмашым чытен лекташ, аван але пелашын шӱмыштым пушкыдемден, ешым арален кодаш кугу йӖратымаш да уш-акыл кӱлыт. Кок тул коклаште лияш неле гынат, пӧръен шкенжым чын кучен мошта гын, Юмын порылыкшо ты ешышат леведеш, ваш-ваш йӖратыше эн лишыл енгыш савыра.

Диаконлан, священниклан але епископлан шогалтыме хиротоний годым тыге ойлалтеш: «Куатдымым паремдыше, мо укем ситарыше Юмын порылык тыланда пуалтше». Тугеже ег-шамычлан илышын чыла йыжыңыштыже Юмын порылык пуалтеш, вийдымылан вийым пуа, моштыдымылан – моштымашым. Туге гынат, эше теве мом чот шарныман: кугешныше-шамычым Юмо ок йӖрате, а ӱнышӧ-влакым чамана, нунылан мо кӱлешым пуа. Сандене чӱчкыдынрак йодаш кӱлеш: «Господь, кузе чын ышташ кӱлеш, мый ом пале, Тый Шке мыйым викаре, тунукто». Ӱнышын йодшылан Господь полша, чытымашым, уш-акылым, моштымашымат пуа.

Ял мучаше пу пörтыштö авашт ден ковашт пелен Петю ден Марья иленыт. Кажне ийын Рошто пайрем деч ончыч авашт понго шүрым шолтен, а эше, күктымö шыдаг ден мүйым варен, шере пучымышым ямдылен. Тудын тыге шогылтмыж жапыште кова ден уныка-влак тошто шондык үмбалам Иисус Азан шочмо вержым ыштеныт. Вүтамбач кукшо шудым пуртеныт, кож укш да пүгыльмö дене сорастареныт. Модыш шерчаш азам пыштеныт, йырже фанер гыч пүчкеден лукмо фигур-шамычым верангылыныт. Нине могай фигур улмым йоча-влак сайын паленыт гынат, садак ковашт деч йодыштыныт, тудын кажне ийын каласкалыме йомакшым угыч колышташ кумылангыныт.

– Кандри кочада нуным пеш ятыр ий ончыч пүчкеден келыштарен. Тиде Юмын Ава, а ниниже...

– Палена-палена, нине шорык-шамыч улыт. Шулдыранже тебе Суксо. А тидыже, ончал, ковай, шочын вочшо Иисус, Юмын Эргыже, – үчашен-үчашен ойланыт йоча-влак. – Кочана пеш мастар лийын. Модыш-влак илыше гай веле койыт.

– Мастар, пеш мастар. Тендам гына ужын ыш шукто, үмыржö күчык лие, – шүлыкангын кова. Вара ешарен: А модыш-влакым авада изиж годым тудлан модашыже ыштен.

– Аванат мемнан гай изи лийын?

– Лийын, лийын.

– Ковай, а Иисуслан вольык шерчаште йүштö улмаш дыр?

– Йүштö, пеш йүштö. Тидын нерген тыланда ик гана веле огыл ойленамыс. Изи тулото шке шокшыжым ситарен огыл, адакше тудыжат ик жап гыч йöраш тўналыныт. Юмын Ава Мария... Тыйымат, уныкам, Юмын Ава лўмеш Мария манын лўмденна. Тыйже вет лач тудын шочмо кечынже шочынат... Ай, мом ойлем ыле вет? Э-э-э. Юмын Ава, тул деч посна кодына манын, тургыжланаш тўналыны да шорык ден ўшкыжым пуэн ылыжташ йодын. А нуныжо нимом умылен огытыл, шудым гына кочкыныт.

– Ковай, а ме палена: энгыжгайык (зарянка), изи шулдыржо дене лупшен, тулым ылыжтен, – Петю кован каласкалымыжым күрлын.

– Тиде лўддымö изи кайык эше тыгыде кукшо укш-влакым изи нерже дене нумал шуктен, – ешарен Марья. – Онжым тулеш когартен гынат, изи Иисусым кылмен колымо деч утараш полшен.

– Чын, уныкам-влак, энгыжгайык – Юмын кайыкше...

Кажне ийын Рошто деч ончыч кова ден уныка-влак коклаште тыгай мутланымаш лийын, а тений тыге огеш лий витне: ковашт шукертак черланен возын. Ик кечын тудо ўдыржым воктекеже ўжын:

– Илашем шуко кодын огилла чучеш. Шижам: йöратыме Кандрием дене вашке ужына. Тый йоча-влаклан ит ойло, ит лўдыктö нуным.

Но Петю ден Марья ала-кушеч тидын нерген пален налыныт:

ЮМЫН ПОЛЫШКАЛЫШЫЖЕ-ВЛАК

– Авай, ме Юмым чот-чот сөрвалена гын, Тудо ковайым тёрлата вет?

– Юмын Шкенжын сомылжо пеш шуко, садлан көра öрыктарыше пашажат шагалрак, – тыге гына пелештен кертын авашт, да, шинчавүдшым ончыкташ огыл манын, йочаже-влак деч писынрак корангын.

Но йоча-влак öрыктарыше паша лийшашлан ўшаненыт, ковашт чер деч утлыжо манын, чарныде Юмым сөрваленыт. Изи кайыкын Иисус Азам кылмен колымо деч кузе утарымыжым шарналтеныт да, шкештат, теле йўштыштö кайык-влак кылмен ынышт коло манын, кече еда нуным пукшеныт. А эше, Юмылан полшаш манын, поро пашам ятыр ыштеныт. Аваштын сурт сомылкажым иземденыт: конгаш олташ пум пуртеныт, вўдым нумалыныт, корным лум деч эрыктеныт, пöрт көргым йытыраеныт, күмыжсовлам мушкыныт, коваштым ончаш полшеныт. Эсогыл пошкудо шонгыен-влакланат вўдым конден пуэныт, кевыт гыч кочкышым наледен толыныт.

Нунын тыге тыршымыштым ужын, пошкудо икана йодын:

– Тынар пашам ышташ эше кушкын шуын огыдалыс, молан тыге төчеда?

– Авай «Юмын сомылжо пеш шуко, садлан көра öрыктарыше пашажат шагалрак» мане, а мыланна моткочак чудо күлеш, – вашештеныт Петю ден Марья. – Сандене ме Юмылан пашажым шагалемдаш полшена, тек кованам тёрлаташ Тудын жапше лиеш.

Рошто деч ончыч чынак чудо лийын, уло ешлан кугу куан: кова чер деч утлен кертын.

– Те мыйын да авада суксыжо-влак улыда. Юмылан – полышкалыше, а мылам – утарышем-влак, – тыге ойлен, кова уныкаже-влак дене пырля пелашыжын ыштен кодымо фигур-влакым шондык үмбаке шындылын. Юмылук ончылан сортам чўктен. А Рошто йўдым, чылан ўстел коклаш верланен, икте-весе деч прощанийым йодыныт да ковам тёрлатымыжлан Юмылан тауштеныт. А ковашт каласен:

– Айдемын чонышто ышталтше вашталтыш, лишыл ег верч тургыжланымаш, поро пашам шуктымаш – тебе чыла тидым «чудо» манман.

Г. САВИНА

ПН	ВТ	СР	ЧТ	ПТ	СБ	ВС
						1
2	3	4	5	6	7	8
9	10	11	12	13	14	15
16	17	18	19	20	21	22
23/30	24/31	25	26	27	28	29

🟡 – пища с растит. маслом
 🟠 – пища без растительного масла
 🟢 – разрешение на рыбу
 🟣 – скоромная пища без мяса
 🟤 – разрешение на икру
 🟡 – разрешение на вино
 🟠 – воздержание от пищи
 🟢 – сплошные седмицы
 🟣 – постные дни
 🟤 – особое поминовение усопших

1 – Орланыше Вонифатий ден преподобный Илия Муромецын кечышт.

2 – Чын илыше святой Иоанн Кронштадтскийын кечыже.

3 – Москон да уло Российын святительже Петрын, чудым ыштышын, кечыже.

4 – Чот орланыше Анастасия Узорешительница кечыже.

7 – Господь Юмо да Утарыше Иисус Христосын Шочмо кечыже.

ЯНВАРЬ. ЧЕРКЕ ПАЙРЕМ

8 – Юмым Шочыктышо Эн Святой Аван погынжо. Чын илыше Иосиф Обручник ден Давид кугыжан да апостол Иаковын, Господын изажын, кечышт.

Марий кундемысе священно-мученик Леонид Антощенко епископын кечыже.

11 – Вифлеемыште орландарен пуштмо йоча-влакын кечышт.

12 – Москон митрополитше святитель Макарийын кечыже.

13 – Преподобный Паисий Святогорецын да Марий кундемысе священномученик Михаил Березинын кечышт.

14 – Господьлан пүчмө йўлам шуктымo кече.

Святитель Василий Великийын кечыже.

15 – Преподобный Серафим Саровскийын, чудым ыштышын, кечыже.

19 – Иисус Христосын Тынеш пурымo да Юмо Кончымо кече.

20 – Господь ончыч Толшо да Тудым Тынеш пуртышо святой пророк Иоаннын погынжо.

22 – Москон да уло Российын митрополитше свт. Филиппын, чудым ыштышын, кечыже.

23 – Святитель Феофан Затворникын кечыже.

24 – Преподобный Феодосий Великийын кечыже.

25 – Святой орланыше Татианан кечыже.

27 – Апостол-влак дене тюр улшо да Грузийым волгалтарыше Нинан кечыже.

30 – Преподобный Антоний Великийын кечыже.

ТУНЫКТЕН КАЛАСЫМЕ ШОМАК

Вийым налаш манын, ик пörьен ия-шамыч дене кылым кучен. «Ег-шамычлан кузе үчим ыштым, нуным ваш-ваш сырыктым ужнет мо?» – йодыныт туддеч. Пörьенлан онайын чучынат, чыла тидым ончалаш келшен.

Тудым ия-шамыч руалтен кученыт да эн ончыч сүаныш чонгештеныт. Тушто ынде мом-гына огыт ыштыл: үстембал коклаште иктын ончылно тарелкам кумыклат, весылан пуренгаяш йолым шындат, кумшым кычалтылаш таратат, нылымше егын шыдыжым весе-влак ваштареш виктарат. Сүан калык чылт ажгынен, нигушто нимогай шот уке.

– Ужыч, кузе кертына? Тыят тыгак ыштылаш тунем, – туныктат нуно.

Ынде колышым тойымашке чонгештат. Тушто иктын чурийышкыже пуракым кудалтат, весым ораде гай воштылаш таратат, шукышт колышо ег нерген күлеш-оккүлым ойлышташ тўналыт. Егым тойымашке толшо-шамыч коклаште ны пагалымаш, ны чаманымаш ок код, чылажат мыскылтышыш веле савырна.

– Тидат кузе ышталтеш, мый улышышым, – манеш пörьен.

Умбаке чонгештымышт годым нунылан үлнө изирак пörт шинчаштлан перна. Почын шындыме окна гыч сурт көргысö чатка пöлем коеш, но ия-шамыч тышан ынешт шогал, умбаке вашкат. Кеч изишлан шогалаш йодмылан ия-шамыч маныныт:

– Ты суртышто Юмылан ўшаныше еш ила. Мыланна нунын дене лияш лүдыкшö, тышеч вашкерак торлаш күлеш!

– Теве ынде чыла улышышым, умбакыже мыйым ондален огыда керт! – кычкыралын пörьен.

Тыге каласымыжлан ия-шамыч тудым мландымбак кудалтеныт. Ужаш шонымо пörт воктеке волен вочшо пörьенгын кечкыжмыжым колын, сурт гыч куржын лектыныт, тудым нöлтал шогалтен чаманен йодыныт:

– Мо лийынат? Тыланет мо дене полшен кертына?

– Осал паша деч куржаш тунеммем годым шүртненам, – манын пörьен.

Осал корныш шке кумылын от савырне гын, ия-шамыч тыйым сенген огыт керт. Поро чонан егым нуно огыт йöрате, тудын деч корангыт. А осал чонан деке коршанге гай пижыт.

Монах Симеон Афонский

КУАНЕН ЧИЯЛТЕНА

ТАУ ТЫЛАТ, ЮЕМ

Господьна таче эр-эрден кынелын...
 Ен-влакын возымым, чон ойгыштым лудеш.
 Шун атыж гыч вела ондалыдегеч
 Мом йодмыштым шўм-чонышкышт узш.
 Чылаштын огыл шўмышт почмо лийын,
 Да чудылан пеш шукын вер уке.
 Көн көранымаш ден тудо темын,
 Көн опкын койыш ден омсаже петырнен.
 А южыжо шкеак, шоналтыдегеч,
 Тошкен-тошкенак шўлыкым оптен.
 Йоратымашым Юмо темынеже ыле,
 Ыш керт. Ты еным пешак чаманен.

Моткочак кумылжо волен Господьын:
 «Эх, чонжым ен ок мошто эрыктен.
 Ийла дене поген өпкелымашым,
 Кў моклакашке тудым савырен».
 Ончен коштеш Господьна тўня мучко.
 Йоратыше кок еным шекланен,
 Шун атыж гыч вашке пиалым тутым
 Шўм-чонышкышт йоктарыш йывыртен...
 А ен-влак эркин-эркин Юмын пуымым
 Велен пытарышт, чўчалтыш кодде,
 Вара йырваш чылам осалыш луктыч,
 Титакым шкеныштыным ужаш тоштде.
 Вет жапыштыже шот ден моштена гын
 Таум ыштен, аклен да проститлен,
 Господь пиалжым изиш ден ок vise,
 Пуа ыле мыланна атыжге...

Господьна таче эр-эрден кынелын...
 Кузу мешак йодмаш дене вучен...
 Коклаштышт ик изирак серыш
 Йодмаш дечын посна: «Тау Тылат, Юем!»

Светлана ОРЕШИНА,
 Анфиса ЭМАНОВА марланген

"ШЎМ-ЧОН ИЗОЛЫК" МАРИЙ ПРАВОСЛАВНЫЙ ЖУРНАЛ

Учредитель: "Руш Православный Черкын Йошкар-Оласе да Марий Элысе епархийже (Московский Патриархат)" религиозный организаций.

Журнал зарегистрирован Управлением Федеральной службы по надзору в сфере связи, информационных технологий и массовых коммуникаций по Республике Марий Эл, свидетельство о регистрации ПИ № ТУ 12-0164 от 12 декабря 2013 года.

Тираж: 1500 экз. Формат - А-4-12.

Журнал лекме жап - 29.12.2022 ий.

0+ - знак информационной продукции согласно ФЗ от 29.12.2010 г. №436-ФЗ.

Журналым редакцийште погымо да верстатлыме, «Куранты» ООО-што ямде оригинал-макет гыч савыктыме. Адресше: 429029, Татарстан, Казань, Сибирский тракт урем, 34, 14 корпус, 42-шо пöлем.

Редакцийын да издательын адресышт: 424000, Йошкар-Ола, Вознесенский урем, 81, 224-ше пöлем.

Тел.: (88362) 45-39-54.

E-mail: marlagazet@mail.ru

Тўн редактор: Н.В. Чузаев (протоиерей).

Редакционный совет: И.А. Сапаев, Д.В. Смирнов, А.Н. Таныгина, А.П. Чемякова, А.В. Эманова.

Компьютер дене келыштарыше: Д.В. Смирнов.

Ак - кутырен келшыме почеш. Авторын да редакцийын шонымашышт тўрлө лийын керттыт. Серыш-влак мөнгеш огыт колталт.

**РЕДАКЦИЙ ЙОДЕШ: ЖУРНАЛЫМ ШАЛА
 КЫШКЫЛТАШ ОГЫЛ. ЛУДЫНАТ - ВЕСЫЛАН ПУ!**